

DENET İŞ HUKUKU VE SOSYAL GÜVENLİK SİRKÜLERİ



Sirküler Tarihi : 23.04.2020
Sirküler No : 2020/060
Yayımlandığı Yer : GAZETE VATAN - 23.04.2020

Dr. Cahit EVCİL
E. SGK Başmüfettişi

NİSAN BORDROLARI NASIL YAPILACAK, İŞVEREN NE KADAR ÜCRET ÖDEYECEK?

Corona virüsü salgını nedeniyle iş yerlerindeki çalışma sürelerinin geçici olarak azaltılması ya da tamamen durdurulması durumunda sigortalı çalışanlara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayacak olan kısa çalışma ödeneğinde, ödemelerin aksamaması için işverenin beyanı esas alınarak ödeme yapılacaktır. Ancak işverenin beyanının gerçeği yansıtmadığının sonradan iş müfettişlerince tespit edilmesi halinde yapılan ödemelerin faiziyle işverenden alınması söz konusu olabilir.

Kısa çalışma başvuruları yapıldı ancak olumlu ya da olumsuz bir geri dönüş yok... Nisan bordroları nasıl yapılacak, işveren ne kadar ücret ödeyecek? Son günlerde en çok bu sorular sorulmaktadır. Bu yazımızda bu soruların cevabını vermeye çalışacağız. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre üç yüz bine yakın işveren üç milyon işçi için kısa çalışma ödeneğine başvurmuştur. Başvurular bu kadar çok olunca Bakanlık, bizim de çok doğru bulduğumuz bir kanuni düzenlemeyle, iş müfettişlerinin uygunluk tespitleri beklenmeden, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemelerini yapacağını duyurmuştur. Önemle belirtelim ki, bu düzenlemeyle iş müfettişlerinin uygunluk tespitleri kaldırılmamıştır. Sadece ödemelerde gecikme yaşanmaması için uygunluk tespiti yapılmadan ödemeler yapılacaktır. Ancak işverenin beyanının gerçeği yansıtmadığının sonradan iş müfettişlerince tespit edilmesi halinde yapılan ödemelerin faiziyle işverenden alınması söz konusu olabilecektir.

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2019 yılında 9,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'den fazla ülkede bulunan 1.809 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 88.110 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

İşverenlerin başvuru yapmasını müteakiben İŞKUR'un işveren tarafından gönderilen işçi listesini kontrol edip kısa çalışma ödeneğine hak kazanan işçileri işverene bildirmesi gerekmektedir. Yine İŞKUR'dan gelen bu güncel listenin, istenilen formatta, İBAN numaraları ile birlikte İŞKUR'a geri gönderilmesi gerekmektedir. Bu aşamada, işveren, ödeneye hak kazandığı halde çeşitli nedenlerle kısa çalışmadan yararlandırmak istemediği işçilerini bu güncel listeye eklemek zorunda değildir.

Kısa çalışma ödeneğinin onayının yapılıp yapılmadığı, onaylanan sigortalıların kimler olduğu ve bu sigortalılara ödeme yapılıp yapılmadığı hususlarına İŞKUR web sitesinin Online İşlemler menüsünden ulaşılabilmektedir.

Bu süreçte, İŞKUR personeli insanüstü bir gayretle ödenekleri yetiştirmeye çalışıyor. Mevzuatta kısa çalışma başvurularının altmış gün içinde sonuçlandırılacağı belirtilse de ödeneklerin 5 Mayıs'a yetiştirilmesi için yoğun emek harcandığını biliyoruz. Önemle belirtelim ki, işverenlerin, bu dönemde, süreci beklemekten başka yapabileceği bir şey yoktur. Ücret bordrolarını ve SGK bildirimlerini başvurularına uygun şekilde yapmaları yeterli olacaktır.

Nisan ayı bordroları yapılırken, kısa çalışmanın ilk yedi günü bu döneme geliyorsa, bu yedi günlük sürede yarım ücret ödenecektir. Burada dikkat edilmesi gereken husus; işyerinde kısa çalışma nedeniyle faaliyet geçici olarak durdurulmayacaksa, örneğin haftada 15 saat çalışma yapılacaksa, bu durumda işçi ilk yedi günlük sürede iki gün çalışacaktır. Bu nedenle ilk yedi günlük ücretin iki günü tam, diğer beş günü de yarım ücret olarak ödenecektir. Ancak önemle belirtelim ki, işveren isterse bu yedi günün tamamını da günlük ücret tutarında ödeyebilir.

İlk yedi günden sonra kalan sürede işyerinde faaliyetin geçici olarak durup durmadığına göre puantajlar tamamlanıp bordroların hazırlanması sürecine geçilmelidir. Şöyle ki, işyerinde faaliyet geçici olarak durmuşsa Sosyal Güvenlik Kurumu'na kısa çalışma süresinin 18 kodla belirlenmesinde orantılı olarak işlem yapılmalıdır. Örneğin, 1 Nisan itibarıyla kısa çalışmaya başvuran ve haftalık çalışma süresini 30 saat azaltan işveren 7 gün yarım ücret nedeniyle prim günü bildirecek, ayrıca kalan 23 günün de 8 gününde orantısız olarak çalışma yapmış sayılacak ve toplamda SGK'ya 15 gün sigorta prim ödeme günü bildirecektir. Geri kalan 15 gün içinde 18 eksik gün koduyla bildirimde bulunulacaktır. İşyerinin faaliyetine geçici olarak tamamen ara vermesi halindeyse prim ödeme günü 7, 18 kodla bildirilecek eksik gün sayısı ise 23 olacaktır.

Peki, prim ödeme gün sayılarını bu şekilde belirleyen işveren ücret ödemelerini ne şekilde yapacaktır? Burada işveren çalışma gün sayılarıyla orantılı olarak ücret ödeyecek, geri kalan ve 18 ya da duruma göre 27 eksik gün koduyla bildirilen günlerin ücreti de İŞKUR tarafından ödenecektir. İŞKUR işçinin son bir yıllık kazancına göre belirlenen günlük kazancının % 60'ı kadar ve çalıştırılmayan süreyle orantılı olarak kısa çalışma ödeneği ödeyecektir. Bu durumda en çok sorulan soruya da yeniden cevap vermek istiyorum. İşçinin kısa çalışma ödeneği tutarı ile o döneme ilişkin net ücret farkı işveren tarafından ödenebilir mi? Evet, son gelişmeler çerçevesinde, işçinin bu kaybının prim olarak ödenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, pandemi döneminde öngörülemeyen vakalarla karşılaşmamız doğaldır. Kamu ve özel sektör olarak bu vakaları biraz da kervan yolda düzülür mantığıyla aşmaya çalışıyoruz. Bu aşamada sağlık sektörü başta olmak üzere İŞKUR personelinin, insan kaynakları yönetici ve personelinin, mali müşavir ve sosyal güvenlik müşavirlerinin iş yükü çok artmıştır. Özellikle İŞKUR personeli ödemeleri süresinde yetiştirebilmek için canla başla çalışmaktadır. Bu nedenle İŞKUR personelinin de bir alkışı hak ettiğini düşünüyorum.